

Η αγάπη (Μέρος Γ')

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

ι) Αυτά είναι περίπου τα στοιχεία της αγάπης, όπως τα περιγράφει ο Απ. Παύλος. Μένει τώρα ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει μάλλον να προσδιορισθεί σαν

αποτέλεσμα της αγάπης: «Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει» δηλ. «ποτέ η αγάπη δε θα πάψει να υπάρχει». Οι διάφοροι καρποί του Αγ. Πνεύματος, για τους οποίους μιλά ο Απ. Παύλος, είναι οι ακτίνες του ηλίου της αγάπης, όχι όμως η ίδια η αγάπη. Αυτές οι ακτίνες, τα πνευματικά χαρίσματα για τα οποία μιλά ο Παύλος στην αρχή του ύμνου του προς την αγάπη, παρ' όλο το μεγαλείο τους, αποτελούν επί μέρους στοιχεία της πνευματικής ζωής και γι' αυτό υπάρχει ακόμα ο κίνδυνος της μεταβολής και αλλοιώσεως· υπάρχει ακόμα επιβουλή, δεν υπάρχει η τέλεια ασφάλεια, λείπει η τελική σφραγίδα, και αυτή είναι η αγάπη που «ουδέποτε εκπίπτει».

Μακάριος πράγματι είναι όποιος αγωνίζεται με πίστη και ανεβαίνει τα σκαλοπάτια των αρετών για να καταλήξει στο σύνολο, από τα στοιχεία στο ίδιο το σώμα, στην μακάρια αγάπη. Τότε θ' ακούσει απ' Αυτόν που τον οδήγησε σ' αυτήν ότι «η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει». Εκεί παύει ο αγώνας του κινδύνου της μεταβολής, ο φόβος της αλλοίωσης απομακρύνεται, γιατί «η τέλεια αγάπη διώχνει το φόβο,...όποιος φοβάται δεν έχει φτάσει στην τέλεια αγάπη» (Α' Ιω. δ' 18).

Όταν στην ανθρώπινη καρδιά μπει με τα πολλαπλά της στοιχεία η αγάπη, τότε φαίνεται η προς τον Θεόν ομοίωση και ο άνθρωπος εκείνος γίνεται πλέον «καινός», «που ανακαινίσθηκε από τον Χριστό». Τότε διακρίνεται ο χαρακτήρας και η εικόνα του επουράνιου ανθρώπου. Ολόκληρη η ιστορία της Εκκλησίας μας γι' αυτά ακριβώς μιλά, γιατί σ' όσους η θεία αγάπη επέδρασε, τους μεταμόρφωσε από χοϊκούς σε επουράνιους· κι έγιναν οι δειλοί ανδρείοι, οι αρνητές ομολογητές και μάρτυρες, οι πόρνες έγιναν οσίες, οι πλεονέκτες ελεήμονες, οι πονηροί αθώοι, οι λύκοι έγιναν αρνιά και τα αρνιά λιοντάρια. Την «αλλαγή» αυτήν έκανε «η δεξιά του Υψίστου».

Η θεία Μεταμόρφωση του Χριστού μας δεν είναι μόνον ένα ιστορικό γεγονός που αφορά κάτι το αποκλειστικά προσωπικό του Κυρίου μας, αλλά είναι μια συνεχιζόμενη ενέργεια της χάριτός του, που σκοπό έχει την μεταβολή της θνητής μας φύσεως και κατ' επέκταση ολόκληρης της κτίσεως που είναι υποταγμένη στη φθορά, ώστε να ντυθεί την αφθαρσία. «Πρέπει, αλήθεια, αυτό που είναι φθαρτό να μεταμορφωθεί σε άφθαρτο και αυτό το θνητό να γίνει αθάνατο» (Α' Κορ. ιε' 53), διότι ακριβώς «η αγάπη του Θεού ξεχείλισε» για να αγιάσει όλους και όλα. Όσοι αισθάνθηκαν μέσα τους το πλήρωμα αυτό της αγάπης, δεν ένιωθαν πια φόβο, αλλ' «χαίρονταν για τα παθήματά τους» και περίμεναν «να φύγουν απ' αυτό το σώμα και να πάνε κοντά στον Κύριο» (Β' Κορ. ε' 8).

Χωρίς να καταργήσει την αναγκαιότητα και την εργασία των άλλων εντολών ο Κύριός μας, τις συνέπτυξε σε μία, στο «αγαπάτε αλλήλους», λέγοντας ότι στην εντολή της αγάπης «συνοψίζεται όλος ο νόμος και οι προφήτες». Αφού είδαμε τα στοιχεία με τα οποία εκφράζεται η αγάπη, ας δούμε τώρα πως μπορούμε να την κερδίσουμε κι εμείς.

Στη φύση μας, πέραν του λογικού βάσει του οποίου σκεπτόμαστε και ενεργούμε μεταβαλλόμενοι από κακοί σε καλούς κι από καλοί σε καλύτερους, υπάρχει κι ένα άλλο στοιχείο εξ ίσου ικανό που συντελεί στην αλλοίωσή μας, και τούτο είναι η μιμητικότητα. Είμαστε δεκτικοί ξένων επιδράσεων· οι τύποι, οι χαρακτήρες, οι καταστάσεις και γενικά το περιβάλλον επιδρούν αφάνταστα πάνω μας και πολλές φορές γινόμαστε άθελά μας ό,τι είναι γύρω μας. Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει στους λόγους του ότι «η καρδιά του ανθρώπου συμμορφώνεται με τα εξωτερικά σχήματα».

Ο Απ. Παύλος το είχε επισημάνει αυτό και εφιστούσε την προσοχή των μαθητών, ότι «οι κακές συναναστροφές καταστρέφουν τον καλό χαρακτήρα»(Α' Κορ. ιε' 33). Αλλά την περισσότερη προσοχή του την έστρεψε στον παραδειγματισμό και την μίμηση των αρχετύπων καλών. Αναγκαζόμενος συχνά να αποδείξει τον εαυτό του γνήσιο απόστολο έναντι των λοιπών ψευδαποστόλων μάς αποκαλύπτει το μεγαλείο της τελειότητάς του· ότι φορούσε στην εντέλεια την «εικόνα του επουρανίου ανθρώπου». Ήταν η ακριβής αντιγραφή του πρωτοτύπου, του Χριστού μας, ο οποίος μεταμόρφωσε τον Παύλο σε ομοιώμά Του, γι' αυτό και ζούσε εξ ολοκλήρου μέσα του (Γαλ. β' 20). Και αν κανείς απορούσε, πώς μπορούσε πρακτικά αυτό να επιτευχθεί, ο Παύλος απαντούσε λακωνικά ότι μιμήθηκα τον Κύριό μου Ι. Χριστό· κι εσείς «μιμηθείτε εμένα , όπως κι εγώ μιμούμαι τον Χριστό»(Α' Κορ. ια' 1). Να, λοιπόν, ο τρόπος της επιτυχίας.

Η «χριστοποίηση» αυτή του ανθρώπου είναι πλήρως κατορθωτή, διότι εμείς που ζούμε στην εποχή της Καινής Διαθήκης (σε αντίθεση με αυτούς που έζησαν την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης), «χωρίς κάλυμμα στο πρόσωπο, κοιτάζουμε σε καθρέφτη τη λαμπρότητα του Κυρίου και μεταμορφωνόμαστε σ' αυτή τη λαμπρή εικόνα του, βαδίζοντας από δόξα σε δόξα με την ενέργεια του Κυρίου, που είναι το Πνεύμα»(Β' Κορ. γ' 18). Πρέπει να ατενίζουμε κατ' ευθείαν και συνέχεια, χωρίς συστολή και διακοπή, προς τη δόξα του Κυρίου μας, σε όλη τη ζωή Του, σε ό,τι είπε και έπραξε στη γη, στο θείο Του χαρακτήρα, και να είμαστε βέβαιοι ότι το Πνεύμα του Κυρίου θα μας μεταμορφώσει, θα μας ομοιώσει προς το πρότυπο.

Εκτός από το στοιχείο της μιμητικότητας που υπάρχει στο χαρακτήρα μας και που μπορεί, όπως είδαμε, να μας βοηθήσει να επιτύχουμε την καλή μεταβολή, υπάρχει και κάτι άλλο, πιο λεπτό και πιο αποτελεσματικό: ο νόμος της επιρροής. Αφού είμαστε δεκτικοί μεταβολής και αλλοιώσεως, μπορούν ξένες επιδράσεις να ενεργήσουν πάνω μας και να μας μεταβάλουν ανάλογα. Ο νόμος της επιρροής είναι πιο ισχυρός να μας μεταδώσει ό,τι εμείς θαυμάζουμε στα πρόσωπα των άλλων. Αν προσέξουμε θα δούμε ότι πάνω μας, στον χαρακτήρα μας, βρίσκονται συχνά τα στοιχεία και τα πρόσωπα του περιβάλλοντός μας. Είμαστε σαν καθρέφτες που αντανακλούν πάνω τους ό,τι αντικρύσουν. Ας πάρουμε ένα παράδειγμα. Όταν βρεθούμε κοντά σ' έναν άνθρωπο ενάρετο, καλοσυνάτο, πράο, σοφό, ευγενή, τότε αυτομάτως σχεδόν αλλάζει και η δική μας θέση και γινόμαστε κι εμείς ευγενικοί, γλυκοί, ευπροσήγοροι. Ο κανόνας της επιδράσεως, ο νόμος της επιρροής, επέδρασε στο χαρακτήρα μας.

Τα πιο πάνω αφορούν φυσικούς νόμους. Εμείς όμως θα στρέψουμε την προσοχή μας πιο ψηλά, πιο πέρα από τους ασθενείς φυσικούς νόμους, εκεί όπου ενεργεί πλέον η υπέρ φύσιν θεία Χάρις, «που θεραπεύει τα ασθενή και συμπληρώνει όσα λείπουν». Σε μας τους πιστούς, το κέντρο του ενδιαφέροντός μας δεν είναι στα ασθενή και φτωχά στοιχεία των ανθρώπινων επιτευγμάτων· όλα αυτά τα γνωρίσαμε, τα δοκιμάσαμε και τα θεωρούμε «σκύβαλα»(σκουπίδια) μπροστά στον υπερβολικό πλούτο της Χάριτος του Χριστού. Οι αληθινοί χριστιανοί «με πρόσωπο χωρίς κάλυμμα» πρέπει να ατενίζουν προς τον χαρακτήρα του Κυρίου μας Ιησού, και το θαύμα θα γίνει. Όλη μας η ζωή αποτελείται από διάφορες ενέργειες και εκδηλώσεις· εάν για κάθε μια απ' αυτές έχουμε σαν πρότυπό μας ανάλογες ενέργειες του Κυρίου μας, τότε όλος ο εαυτός μας θα μεταβληθεί. Η δύναμη της αρετής, που πάντοτε περισσεύει στη λογική μας φύση, είναι ισχυρός μαγνήτης έλξεως.

Κυρίως όμως η μεταβολή αυτή είναι έργο της Χάριτος. Ο Παύλος που έπαθε την καλή αυτήν αλλοίωση τονίζει· «με την ενέργεια του Κυρίου, που είναι το Πνεύμα»(Β' Κορ. 3,18). Πέραν του φυσικού νόμου της επιρροής, η πανίσχυρη Χάρις του Κυρίου μας που θεραπεύει τα ασθενή και συμπληρώνει όσα λείπουν, θα ενεργήσει αυθεντικά την μεταβολή αυτή. Όταν μπειτε σ' ένα φωτογραφείο, θα δείτε στο εσωτερικό μέρος του εργαστηρίου κάτι ανάλογο: ο φωτογράφος, αφού ετοιμάσει την αρνητική πλάκα, βάζει κάτω ακριβώς, στην ορισμένη απόσταση την ειδική κάρτα η οποία θα δεχθεί την μορφή που θέλει. Όταν όλα ετοιμασθούν τότε το σχήμα της αρνητικής πλάκας ακτινοβολεί με τον κατάλληλο φωτισμό και η κάρτα δέχεται με κάθε λεπτομέρεια το χαρακτήρα της εικόνας. Κανείς δεν πρόσθεσε ή χρωμάτισε τίποτε πάνω στην κάρτα. Ήταν αρκετό να είναι καθαρή και

στη σωστή της θέση, οπότε η ακτινοβολία από την αρνητική πλάκα μετέδωσε τον χαρακτήρα που είχε. Κάτι ανάλογο λοιπόν θα συμβεί και σε μας αν αφήσουμε τη Χάρη να ενεργήσει μέσα μας.

Ας αποκλείσουμε από τον εαυτό μας τις ξένες επιδράσεις, κι ας στρέψουμε με απλότητα όλη μας την έφεση και τον πόθο προς τον Ιησού μας, και αυτό είναι αρκετό για να γίνει το θαύμα. Και η αγωνιστικότητα, σ' όλες της τις μορφές, είναι χρήσιμη και απαραίτητη, καθώς και τα διάφορα τάλαντα και ικανότητες. Τον χαρακτήρα όμως κανείς δεν τον μεταβάλλει παρά μόνον ο Ιησούς μας. Η υπερβολική Του αγάπη τον ανάγκασε να λάβει μορφή δούλου και να γίνει όπως κι εμείς, για να γίνουμε κι εμείς όπως Εκείνος διά του Πνεύματός Του.

Εάν θελήσουμε να εφαρμόσουμε στη ζωή μας, και μάλιστα στους δικούς μας καιρούς τις ιδιάζουσες μορφές του αγώνα και της φιλοπονίας των Πατέρων μας, θα βρισκόμαστε πάντοτε ελλειπείς. Ο τρόπος όμως της «συμμορφώσεως» του χαρακτήρα μας με αυτόν του Ιησού μας είναι περισσότερο κατορθωτός· δεν εμποδίζουν σ' αυτό ούτε ο χρόνος ούτε ο τόπος. Όταν κάποιο πάθος ενοχλεί ή κάποια εμπαθής επιθυμία μας επηρεάζει, από τις κατώτερες λειτουργίες του σώματος μέχρι τα λεπτότερα της ψυχής, τότε ας τα αφήσουμε να αντανakλασθούν στον καθρέφτη της ζωής του Κυρίου μας· και αν συμφωνούν με Αυτόν, τότε ας τα πράξουμε κι εμείς· εάν όμως όχι, τότε ας μη τα πράξουμε ούτε εμείς.

Και εάν μας τραβούν τα ωραία του κόσμου τούτου, ας σκεφτούμε ότι όλα αυτά ανήκουν στον κόσμο της φθοράς και μόνος ένας είναι άξιος και ικανός να αγαπηθεί με όλη μας την καρδιά, «ο ωραιότερος από όλους τους ανθρώπους». Εκείνος που «πρώτος μας αγάπησε» και «έδωσε τον εαυτόν του ως λύτρο για χάρη όλων μας» (Α΄ Τιμ. 2,6). Ανταγαπώντες λοιπόν τον Ιησούν μας και συμμορφούμενοι προς το δικό του χαρακτήρα «μεταμορφωνόμαστε σ' αυτήν τη λαμπρή εικόνα, βαδίζοντας από δόξα σε δόξα» (Β΄ Κορ. 3,18). Εάν αυτό επιτευχθεί, διά του Πνεύματος του Κυρίου μας, πέτυχε και ο σκοπός της ζωής μας. Αυτό εννούσε κι ο Παύλος όταν έγραφε, «ώσπου να διαμορφωθεί μέσα σας ο Χριστός» (Γαλ. 4΄ 19). Σ' Αυτόν ανήκει η δόξα στους αιώνες, αμήν.

(Γέροντος Ιωσήφ, Λόγοι Παρακλήσεως, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 15, σ. 237-254, σε νεοελληνική απόδοση).

Πηγή: vatopaidi.gr

